Проект!

КООРДИНАЦИОНЕН МЕХАНИЗЪМ

ЗА ПОМОЩ И ПОДКРЕПА НА ПОСТРАДАЛИ ОТ ДОМАШНО НАСИЛИЕ

приет с РМС № от г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. **Въведение**
2. **Правна рамка**
3. **Институционална рамка**
4. **Водещи принципи и цели**
5. **Етапи и процедури на взаимодействие:**
   - **5.1. Етап 1. Известяване и насочване;**
   - **5.2. Етап 2. Определяне на мерки за закрила;**
   - **5.3. Етап 3. Определяне на мерки за закрила при дългосрочна подкрепа след прекратяване на насилието.**

Приложение № 1: Карта за предварителна оценка на риска

Приложение № 2: Образец на молба за защита от домашно насилие

Приложение № 3. Образец на Декларация по чл. 9, ал. 3 ЗЗДН

Приложение № 4. Образец на Декларация за обстоятелствата, свързани с липсата на средства

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият Координационен механизъм за помощ и подкрепа на пострадали от домашно насилие, наречен за краткост КМ, има за цел да уреди основните процедури на взаимодействие между органите на изпълнителната власт, органите на местното самоуправление и местната администрация, юридическите лица, предоставящи специализирани услуги за защита, помощ и подкрепа или програми за възстановяване по реда на Закона за защита от домашното насилие (ЗЗДН), и доставчиците на социални услуги за лица, пострадали от домашно насилие по Закона за социалните услуги, за да се постигнат синхронизирани действия при конкретни случаи на пострадали от домашно насилие лица или лица в риск и да се осигури бърза, ефективна и адекватна защита и подкрепа.

Координационният механизъм е изготвен в синхрон със законодателството, свързано с превенцията и защитата от домашното насилие.

2. ПРАВНА РАМКА

Законът за защита от домашното насилие (ЗЗДН) и Правилникът за прилагане на ЗЗДН (ППЗЗДН) регламентират създаване на Координационен механизъм и определят основните етапи по които да се уредят процедурите на взаимодействие между органите на изпълнителната власт, органите на местното самоуправление и местната администрация и юридическите лица, осъществяващи дейности по превенция и защита от домашното насилие, при възникване на конкретни случаи на лица, пострадали от домашно насилие или лица в риск.

Съгласно чл. 6г, ал. 2 от ЗЗДН взаимодействието се осъществява на три етапа: известяване и насочване, определяне на мерки за закрила и мерки за дългосрочна подкрепа след прекратяване на насилието.

Приложими закони, подзаконови актове и документи:

- Закон за защита от домашното насилие;
- Закон за социалните услуги;
- Закон за Европейската заповед за защита;
- Семеен кодекс;
- Наказателен кодекс;
- Наказателно-процесуален кодекс;
- Закон за МВР;
- Закон за социалното подпомагане;

• Закон за закрила на детето;

• Закон за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия;

• Закон за правната помощ;

• Наредба № I-51/2001 г. за условията и реда за предоставяне на полицейска закрила на детето;

• Правилник за прилагане на Закона за защита от домашното насилие;

• Правилник за прилагане на Закона за социалните услуги;

• Указания за организацията на работа на Прокуратурата на Република България по преписки и досъдебни производства, образувани по жалби за домашно насилие, закана за убийство и нарушения на заповеди за защита от домашно насилие, утвърдени със Заповед № РД-02-09/30.04.2018 г. на главния прокурор;

• Методически указания за действията на служителите в МВР по ЗЗДН, утвърдени със Заповед № 8121з-78/19.01.2024 г. на министърът на вътрешните работи.

3. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА

Системата за междуинституционално взаимодействие включва Националния съвет за превенция и защита от домашното насилие (НСПЗДН), органи на централно и местно ниво и юридически лица, осъществяващи дейности по защита, помощ и подкрепа от домашно насилие на територията на Република България, които работят координирано и в тясно сътрудничество при възникване на конкретни случаи на лица, пострадали от домашно насилие, или лица в риск.

3.1. Органи на централно ниво:

- Национален съвет за превенция и защита от домашното насилие (НСПЗДН);
- Министерство на вътрешните работи (МВР);
- Министерство на труда и социалната политика (МТСП);
- Министерство на здравеопазването (МЗ);
- Министерство на образованието и науката (МОН);
- Министерство на правосъдието (МП);
- Министерство на младежта и спорта (ММС);
- Държавна агенция за закрила на детето (ДАЗД);
- Държавна агенция „Безопасност на движението по пътищата“ (ДАБДП)
- Агенция за социално подпомагане (АСП);

- Агенция за качеството на социалните услуги (АКСУ);
- Агенция по заетостта (АЗ);
- Национално бюро за правна помощ (НБПП);
- Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ).

3.2. Органи на местно ниво:

- Областни управители;
- Областна дирекция на Министерството на вътрешните работи (ОДМВР)/Столична дирекция на вътрешните работи (СДВР);
- Регионално управление на образованието (РУО);
- Регионална здравна инспекция (РЗИ);
- Регионални центрове за консултиране (РЦК)
- Дирекции „Социално подпомагане" (ДСП);
- Районно управление на Министерството на вътрешните работи (РУ на МВР);
- Дирекции „Бюро по труда" (ДБТ);
- Органите на местно самоуправление и местната администрации.

3.3. Юридически лица, които предоставят специализирани услуги за защита, помощ и подкрепа на пострадалите лица и деца и услуги за извършители на домашно насилие на територията на Република България:

- Консултативни центрове за лица, пострадали от домашно насилие;
- Защитени жилища за лица, пострадали от домашно насилие.

3.4. Юридически лица, доставчици на социални услуги за лица, пострадали от домашно насилие по Закона за социалните услуги.

3.5. Мрежа за подкрепа на участниците в институционалната рамка.

Информационен списък:

- Всяка от отговорните институции и организации, които участват в Координационния механизъм:

✓ определя свои отговорни служители (експерти), а в случай че институцията (организацията) има териториални структури, се определят отговорни служители и по региони (области и общини), и им възлага задължения за извършване на действия по

превенция и защита от домашно насилие и съдействие на пострадали от домашно насилие на регионално и местно ниво съобразно компетентността си;

✓ изготвя и представя на Секретариата на НСПЗДН списък с компетентните органи във всяка област, отговорните служители и актуални координати (имена, длъжност, телефони, електронна поща), които участват в Координационния механизъм, а именно:

- Министерството на вътрешните работи предоставя списък на регионалните и заместник- регионалните координатори в СДВР /ОДМВР.
- Министерството на образованието и науката предоставя списък на областните координатори по линия на домашно насилие от РУ-МОН на територията на страната.
- АСП предоставя списъци на определените областни координатори по линия на домашно насилие на територията на страната.
- НСОРБ предоставя списък на отговорни лица от всяка община на територията на страната с контакти.

➢ Секретариатът на НСПЗДН изготвя обобщен Информационен списък. В случай на промяна на лицата, включени в списъка, отговорната институция подава в срок до 7 дни от извършената промяна актуална информация до Секретариата на Националния съвет за превенция и защита от домашно насилие за актуализиране на Информационния списък.

➢ Информационният списък се предоставя на МВР, ДАЗД, ДСП, МТСП, областните управители, НБПП и др. за ползване и насочване на пострадалите лица от домашно насилие.

Информационна карта за услугите, предоставяни за подкрепа на пострадалите от домашно насилие и за справяне с агресията на извършителите на насилието:

➢ Юридическите лица, които предлагат програми по превенция и защита от домашно насилие по реда на ЗЗДН, представят информация за предоставяните от тях услуги и програми по реда на ЗЗДН, от които пострадал или извършител може да се ползва. Информацията съдържа наименованието на юридическото лице, адрес на осъществяване на дейността, телефонен номер, електронен адрес, адрес на интернет страница, информация за предоставяните от юридическото лице услуги и програми по превенция и защита от домашно насилие и за справяне с извършителите на агресия.

- НСПЗДН чрез Секретариата си създава и поддържа актуален списък на юридическите лица, които предлагат програми по превенция и защита от домашно насилие, за предоставяните от тях услуги и програми по реда на ЗЗДН, от които пострадал или извършител може да се ползва. Списъкът съдържа наименованието на юридическото лице, адрес на осъществяване на дейността, телефонен номер, електронен адрес, адрес на интернет страница, информация за предоставяните от юридическото лице услуги и програми по превенция и защита от домашно насилие и за справяне с извършителите на агресия.

- Агенцията за социално подпомагане предоставя на Секретариата на НСПЗДН списък на доставчиците на социални услуги за лица, пострадали от домашно насилие, по Закона за социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет. Списъкът съдържа наименованието на доставчика на социалните услуги, адрес на осъществяване на дейността, телефонен номер, електронен адрес, адрес на интернет страница, информация за предоставяните от доставчика услуги и програми по защита от домашно насилие.

- Агенцията за качеството на социалните услуги предоставя на Секретариата на НСПЗДН списък на юридически лица (по Търговския закон и Закона за юридическите лица с нестопанска цел), които притежават валидни лицензи за предоставяне на социални услуги за пострадали от домашно насилие и за извършители. Списъкът съдържа наименованието на лицензираните доставчици на социални услуги, адрес на осъществяване на дейността, телефонен номер, електронен адрес, адрес на интернет страница, информация за предоставяните от доставчика услуги и програми по защита от домашно насилие.

- Националното бюро за правна помощ предоставя на Секретариата на НСПЗДН списък на Регионалните центрове за консултиране на територията на страната, вкл. адреси и контакти.

- Министерството на здравеопазването поддържа актуална база данни на структурите на лечебните заведения в регистъра на лечебните заведения за извън болнична помощ и в регистъра на лечебните заведения за болнична помощ. .

- Секретариатът към НСПЗДН изготвя и поддържа актуална информационна карта за институциите, организациите и специализираните заведения, предлагащи медицинска, правна и психологическа помощ на територията на Република България по области, както и за услугите и програмите, предоставяни за помощ, подкрепа и защита на пострадалите от домашно насилие на територията на Република България.

- В случай на промяна на лицата, включени в списъците, или при промяна на услугите, респективно програмите, предоставяни от лицата по реда на Закона за социалните

услуги, АСП, АКСУ и МЗ предоставят в 14-дневен срок на Секретариата на НСПЗДН информация за актуализиране на Информационната карта.

- Информационната карта се публикува на интернет страницата на НСПЗДН в Портала за консултативните съвети.

4. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ И ЦЕЛИ

При прилагането на Координационния механизъм участниците в институционалната рамка изпълняват своите правомощия и осъществят дейността си с оглед осигуряване на ефективна система за превенция и защита на пострадалите лица и лица в риск от домашно насилие при спазване на следните принципи и цели:

- принцип за осигуряване на спешна подкрепа и защита на пострадалото лице при зачитане на най-добрия му интерес и свободен личен избор;
- принцип на защита на най-добрия интерес на детето в случай на конфликт на интересите на детето и родителите му;
- принцип на бързина и координираност на действията при взаимна информираност;
- прилагане на мултидисциплинарен подход на национално и местно ниво;
- осигуряване на гъвкавост при вземане на решения;
- поставяне на дългосрочни цели;
- принцип на етика и конфиденциалност при обгрижване на всеки конкретен случай;
- принцип на равенство на половете и недискриминация.

Координационният механизъм има за цел да:

- Регламентира отношенията между участниците в Координационния механизъм, изясни и разпредели правата, задълженията, процедурите и подходите на участниците при прилагането на Координационния механизъм;
- Обедини ресурсите и усилията на органите и организациите, включени в институционалната рамка, за да се осигури своевременна намеса и ефективна система на взаимодействие при работа в случаи на лица, пострадали от домашно насилие, включително и когато е необходима кризисна интервенция, и в случаи на лица в риск от насилие, чрез:

- Обмен на информация за идентифицираните случаи на насилие, оценката на риска, насочването към компетентните органи и/или организации, определянето на мерките за защита и подкрепа, молбите за защита от домашно насилие и по повод на изпълнението на мерките и/или
- Извършване на съвместни действия при превенцията и защитата от домашното насилие.

5. ЕТАПИ И ПРОЦЕДУРИ НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ:

5.1. Етап 1. Известяване (сигнализиране) и насочване

5.1.1. Общи положения - всеки пострадал от домашно насилие известява за случилото се с него в различен етап на преживяното. Част от пострадалите се обръщат за помощ непосредствено след преживян инцидент, други след определено време, трети индиректно показват, че са в ситуация на домашно насилие. За пострадал от домашно насилие може да сигнализира и трето лице, свидетел на насилието или близък на пострадалия, както и институции или организации. Ангажиментите на всяка институция са описани поотделно в Координационния механизъм.

Известяване/сигнализиране за случаи на домашно насилие може да стане от самия пострадал или от други лица чрез:

- **Националната телефонна линия за помощ на лица, пострадали от домашно насилие и в риск с единен хармонизиран телефонен номер – 116 016:**

Известяване/сигнализиране за пострадало от домашно насилие лице или лице в риск може да се подаде на **Националната телефонна линия за помощ на лица, пострадали от домашно насилие и в риск с единен хармонизиран телефонен номер – 116 016,** която се администрира и управлява от Националния съвет за превенция и защита от домашното насилие, чрез Администрацията на Министерския съвет.

- **Министерството на вътрешните работи:**

При изпълнение на служебните си задължения, полицейските органи идентифицират лица, за които има данни или може да се предположи, че са пострадали от домашно насилие, лица които са се самоопределили като пострадали от домашно насилие, или лица подадени като пострадали в това им качество от други физически лица,

институции или организации. Сигнал за случай на домашно насилие може да се подаде и на Националната система за спешни повиквания с единен европейски номер (ЕЕН) 112 към МВР (ЕЕН 112).

- **Агенцията за социално подпомагане:**

Пострадалите от домашно насилие лица могат да се обръщат към Дирекциите „Социално подпомагане“ (ДСП) за оказване на подкрепа и съдействие. Пострадалото лице/дете може да бъде насочено към ДСП от други институции (МВР, ДАЗД, МОН, МЗ, органите на местно самоуправление и местната администрация, юридически лица, които осъществят дейност по подкрепа и защита от домашно насилие).

- **Държавната агенция за закрила на детето:**

Сигнал за пострадало от домашно насилие дете или дете в риск се подава **чрез Национална телефонна линия за деца 116 111**, която се управлява и администрира от Държавната агенция за закрила на детето.

- **Министерството на образованието и науката:**

В рамките на образователните институции се разпознават случаи на пострадали от домашно насилие, които могат да са деца или пълнолетни лица, в т.ч. и част от персонала на институцията.

- **Министерството на здравеопазването:**

Известяване на случаи на домашно насилие може да се осъществи от:

- центровете за спешна медицинска помощ и/или спешните отделения в лечебните заведения за болнична медицинска помощ, в които на пострадалите от домашно насилие се оказва медицинска помощ;
- медицинските центрове (МЦ), медико-денталните центрове (МДЦ), диагностично-консултативните центрове (ДКЦ); амбулаториите за първична и специализирана медицинска помощ, съдебни лекари, към които пострадалото от домашно насилие лице се е обърнало за обективиране на моментното му здравословно състояние

- **Националното бюро за правна помощ :**

Известяване на случаи на домашно насилие може да стане чрез:

- Мобилно приложение „Помогни ми“ – Мобилното приложение се изтегля от Google Play, съответно App store. Приложението съдържа информация за координатите на разкритите в страната Регионални центрове за консултиране към адвокатските съвети, както и всички институции в Република България, които имат отношение към защита и подкрепа на лицата, пострадали от домашно насилие-държавни и неправителствени.
- Националния телефон за правна помощ 070018250 всеки делничен ден от 9.00 до 17.00 часа;
- Регионалните центрове за консултиране към адвокатските колегии;
- Заявление до Националното бюро за правна помощ.

➢ **Органите на местно самоуправление и местната администрация:**

Известяването за случай на домашно насилие чрез органите на местно самоуправление и местната администрация се осъществява при подадена молба за защита от пострадалото лице.

Лицата определени със заповед на кмета на общината съдействат на пострадалото лице за попълването на молбата и изпращането й до Районния съд. Лице, жертва на домашно насилие, може да бъде идентифицирано и в рамките на общодостъпните услуги, управлявани от общините или в рамките на услугите, предоставяни от общината като доставчик по Закона за социалните услуги.

➢ **Юридическите лица, които осъществяват дейност по превенция, подкрепа и защита на пострадалите от домашно насилие лица:**

Известяването /сигнализирането за случаи на домашно насилие или за лица в риск може да се осъществи в специализираните услуги за пострадали от домашно насилие, управлявани от юридически лица с нестопанска цел и предоставяни и финансирани по реда на Закона за защита от домашното насилие.

➢ **Юридическите лица, доставчици на социални услуги по Закона за социалните услуги.**

Известяването/сигнализирането за случаи на домашно насилие или за лица в риск може да се осъществи и в юридическите лица, доставчици на социални услуги по Закона за социалните услуги.

- **Омбудсмана на Република България**

Известяване/сигнализиране за случаи на домашно насилие или за лица в риск може да се осъществи чрез администрацията на Омбудсмана на Република България. Омбудсманът се застъпва за правата на лицата, пострадали от домашно насилие, с предвидените в Закона за омбудсмана средства.

5.1.2. Идентифициране на случаи на насилие

Общи положения

А. Идентифицирането/разпознаването на случаи на домашно насилие се осъществява на базата на:

- Разговор с пострадалото лице;
- Наблюдение върху поведението и външния вид на пострадалото лице;
- Запознаване с обстоятелствата в дома на пострадалото лице или на друго място на общо пребиваване;
- Информация от свидетели на случилото се, съседи или представители на други институции и граждани;
- Друго.

Идентифицира институцията/организацията, към която пострадало от домашно насилие лице или лице в риск се обръща за първи път.

Б. Действия на компетентните органи при идентифициране на случаи на насилие:

Б1. В случай че пострадал от домашно насилие се обърне към: Националната телефонна линия за помощ на лица, пострадали от домашно насилие и в риск, ДСП, ДАЗД, органите на местно самоуправление и местната администрация, лечебните заведения или образователните институции, юридически лица, които осъществяват дейност за защита, помощ и подкрепа по реда на ЗЗДН, или юридически лица, доставчици на социални услуги по Закона за социалните услуги, администрацията на Омбудсмана на Република България, служителят или експертът, определен като отговорно лице, регистрира информацията , която за целите до изграждане на Националната информационна система се подава към МВР, съгласно т. 5.1.5., като събира следната информация:

1. имена, адрес и телефонен номер на подалия сигнала, както и дали е пострадал, свидетел, служител и т.н.;

2. място на случване на инцидента;

3. пострадали лица и състоянието им към момента;

4. има ли лице с увреждане;

5. каква е връзката между пострадалия и извършителя по смисъла на чл. 3 ЗЗДН;

6. установява дали извършителят е все още на местопроизшествието. В случай че не е там, събира информация за установяване на местонахождение му;

7. наличие на данни дали извършителят е под влияние на алкохол, наркотични или други упойващи вещества;

8. наличие на данни за психично заболяване от извършителя;

9. събира данни за използвано оръжие и вероятността у извършителя да се намира такова, както и евентуално намерение да го използва;

10. присъствие на деца на местопроизшествието;

11. характера на акта на домашно насилие (физическо, психическо, сексуално или друг вид насилие) и в какво се състои то;

12. дали има издадена заповед за защита, предишно осъждане или предишно домашно насилие.

Известяването за случай на домашно насилие чрез органите на местно самоуправление и местната администрация се осъществява и при подадена молба за защита от пострадалото лице или негов близък. Служителят определен със заповед на кмета на общината съдейства на лицето за попълването на молбата и изпращането ѝ до Районния съд.

При регистриране на устен сигнал, това се отбелязва и информацията се изпраща до РУ на МВР за извършване на проверка и идентифициране на домашно насилие.

След изграждането на Националната информационна система на база известяването или сигнализиране за случаи на домашно насилие служителят или експертът, който първи регистрира съобщението, събира информация и попълва електронна форма на Карта за предварителна оценка на риска (Приложение № 1), представляваща част от Националната информационна система, съобразно компетентността на органа, като отговорният служител от следващия орган, към който е насочено лицето, продължава попълването на картата.

Б 2. Идентифицирането на случай на домашно насилие и извършването на оценка на риска в МВР се осъществява по утвърдени Методически указания за действията на служителите в Министерството на вътрешните работи по ЗЗДН. На база известяването или сигнализирането за случаи на домашно насилие в МВР се попълва въпросник от изпратени полицейски служители на сигнала, който потвърждава или отхвърля наличието на домашно насилие.

В случаите на лично явяване в структурите на МВР или получен сигнал от други източници за лице, пострадало от домашно насилие, полицейските служители регистрират сигнала и го предават на съответния началник на РУ. Началникът на РУ определя служител и срок, в който да извърши проверка на сигнала. Определеният полицейски служител прави оценка на риска.

5.1.3. Извършване на предварителна оценка на риска от гледна точка на живота и здравето на пострадалия с цел адекватно планиране на мерки за защита и координиран отговор.

На база на събраната информация съответното отговорно лице от определената институция или юридическо лице, идентифицира случая като домашно насилие и прави предварителна преценка от гледна точка . на живота и здравето на пострадалия за предприемане на кризисни мерки. Съобразно тази оценка се прави връзка с други институции и се предприемат спешните действия за гарантиране на безопасност и сигурност на пострадалото лице.

5.1.4. Определяне на мерки за закрила и насочване

А. Определяне на мерки за закрила при пряка и непосредствена опасност за живота и здравето на пострадалия:

Пряка и непосредствена опасност за живота и здравето на пострадалия е налице при физическо нараняване на пострадалия, вкл. такова, изискващо медицинска помощ (в т.ч. душене, давене), сериозно физическо нараняване, изискващо спешна медицинска помощ и/или при животозастрашаващо физическо нараняване, изискващо спешна медицинска помощ, данни за престъпление, психологически тормоз (следене, закана за убийство, за нараняване, принуда, контролиращо поведение, изолация и др.)или икономическо насилие (контрол, ограничаване на средствата и др.), както и при данни за пряка и непосредствена опасност за живота и здравето на пострадалия, произтичащи от специфичните особености за извършителя (психически проблеми, психическо заболяване, насилствено поведение

изобщо, предишно осъждане, предишно домашно насилие, неизпълнение на заповед за защита, наличие на оръжие, закана за убийство, закана с оръжие, душене, давене, контрол и следене, употреба на алкохол и/или наркотици, жестокост и честота на актовете за насилие и др.) или произтичащи от специфичните особености на пострадалото лице (безпомощно състояние вследствие на тежко увреждане, заболяване или старост). Определянето на мерките за закрила при пряка и непосредствена опасност за живота и здравето на пострадалия е насочено към предотвратяване или овладяване на кризисната ситуация.

На база на събраната информация, отразена в Съобщението за акт на домашно насилие към Картата за предварителна оценка на риска е съответното отговорно лице от определената институция или юридическо лице идентифицира случая като домашно насилие и:

А1. При сериозно физическо нараняване, изискващо спешна медицинска помощ, и при животозастрашаващо физическо нараняване, изискващо медицинска помощ; отговорното лице незабавно осъществява връзка с център за спешна медицинска помощ/болнично заведение чрез /ЕЕН 112 и насочва лицето към тях, както и към РУ на МВР.

А2. При физическо нараняване, изискващо медицинска помощ (вкл.. душене, давене) пострадалото лице се насочва към лечебно заведение или център за спешна медицинска помощ по местопребиваване чрез ЕЕН 112 и информацията се предава на РУ на МВР.

А3. При данни за престъпление, психологически тормоз (следене, закана за убийство, за нараняване, принуда, контролиращо поведение, изолация) или икономическо насилие (контрол, ограничаване на средствата и др.) отговорното лице насочва лицето към съответното РУ на МВР по адреса на лицето и незабавно осъществява контакт с РУ на МВР или предава информацията към това РУ на МВР.

А4. При данни за пряка и непосредствена опасност за живота и здравето на пострадалия, произтичащи от специфичните особености за извършителя (психически проблеми, насилствено поведение изобщо, предишно осъждане, предишно домашно насилие, неизпълнение на заповед за защита, наличие на оръжие, закана за убийство, закана с оръжие, душене, давене, контрол и следене, жестокост и честота на актовете за насилие и др.) или произтичащи от специфичните особености на пострадалото лице (безпомощно състояние вследствие на тежко увреждане, заболяване или старост) отговорното лице

насочва пострадалия към РУ на МВР по местопребиваване и незабавно осъществява контакт с РУ на МВР или незабавно подава сигнал по електронна поща.

А5. При необходимост от изнасяне на вещи от дома, отговорното лице сезира РУ на МВР по адреса на лицето/по местопребиваване на лицето.

А6. При случай на дете, пострадало или свидетел на домашно насилие, се сигнализира незабавно Отдел „Закрила на детето" по настоящ адрес на детето или РУ на МВР, а в извънработно време се сигнализира МВР или ДАЗД чрез Националната телефонна линия за деца 116 111. **Отдел „Закрила на детето" (ОДЗ) предприема спешни действия и мерки за детето и се свиква Координационен механизъм при насилие съгласно чл. 36г от Закона за закрила на детето (ЗЗДет.), а именно**:

- До изтичането на 24 часа от получаване на сигнал за дете в риск или жертва на насилие или експлоатация социален работник, определен от директора на дирекция „Социално подпомагане" прави оценка на сигнала.
- ДСП създава мултидисциплинарен екип до приключване на случая. Водещ на мултидисциплинарния екип е социалният работник от ДСП. В екипа задължително участват представител на РУ на МВР (районен инспектор, инспектор от детска педагогическа стая или оперативен работник), на районната прокуратура и представител на общината.
- При потвърждаване на информацията социалният работник уведомява устно по телефон, включително мобилен, и писмено по пощата, по електронна поща или факс членовете на мултидисциплинарния екип, като определя дата и час за събиране на екипа.
- Разработва се план за действие за защита на детето, прекратяване на насилието и гарантиране на сигурността на детето.
- По преценка на водещия на екипа за мултидисциплинарната среща се канят за участие представител на регионалната здравна инспекция, общопрактикуващия лекар на детето или представител на лечебното заведение, откъдето е постъпил сигнал по случая, представител на регионалното управление по образованието и на училището, детската градина или друга образователна институция и представител на доставчика на финансираната от държавния бюджет социална услуга, която детето ползва. След извършената оценка на сигнала се прилагат мерки за закрила спрямо детето съгласно Закона за закрила на детето или мерки за защита от домашно насилие по ЗЗДН, както и се насочва за ползване на социални услуги при необходимост. Ако в хода на работата екипът идентифицира, че е налице конфликт на интереси между детето и родителя му, то се насочва за ползване на правна помощ към НБПП, като социалният работник оказва

съдействие до края на разрешаването на случая или ОДЗ гарантира интересите на детето в рамките на заведено по молба на директора на ДСП съдебно производство по ЗЗДН.

- Мултидисциплинарният екип работи заедно до приключването на случая по изготвения план за действие за защита на детето или за предотвратяване на насилието, който съдържа здравни, социални и образователни услуги за превенция на насилието или за възстановяване на детето.

А7. Пострадалите от домашно насилие се настаняват временно в защитено жилище или се насочват към ДСП да извърши насочване за ползване на социална услуга подслон по реда на Закона за социалните услуги, ако са налице следните обстоятелства:

- ✓ Завръщането на пострадалото лице в обичайната му среда крие риск от повторен акт на насилие;
- ✓ Пострадалото лице е в тежко емоционално състояние и се нуждае от време за възстановяване;
- ✓ Пострадалото лице (или децата, ако го съпровождат) се нуждае от специализирана грижа, която може да се предостави в защитено жилище или социална услуга в близост до него (в същото или близко населено място);
- ✓ Пострадалото лице не разполага с лични ресурси - няма къде да преспи, няма дом, няма близки и роднини, при които може да отседне.
- ✓ Други.

А8. В случай че пострадалото лице е малолетно или непълнолетно, намира се в безпомощно състояние вследствие на тежко увреждане, заболяване или старост или е поставено под запрещение, отговорният служител/експерт насочва лицето и към ДСП на територията на областта /общината за образуване на производство за издаване на молба за защита по молба на директора на дирекция социално подпомагане.

А9. При необходимост от правна помощ се осъществява връзка с Регионален център за консултиране към НБПП за правна консултация или изготвяне на молба за издаване на заповед за защита или тъжба, като при искане на лицето се предоставя молба за издаване на заповед за защита до РС по образец и се организира предоставянето й в срок до 24 часа до съответния компетентен съд. Юридическа консултация може да бъде предоставена и от адвокати.

Националното бюро за правна помощ предоставя правна помощ на лицата, пострадали от домашно насилие, които не разполагат със средства и желаят да ползват адвокатска защита за консултация и/или подготовка на документи за завеждане на съдебно

дело за защита от домашно насилие и процесуално представителство. За обстоятелствата, свързани с липсата на средства, лицето попълва декларация по образец.

При постъпил сигнал Регионалният център за консултиране се задължава да осигури незабавно адвокат, който в зависимост от спешността на случая и постигнатата договореност с подалия сигнала да се яви на място и в час за разговор с лицето и консултация по поставения проблем.

По искане на лицето се изготвя заявление за допускане до механизъм за правна помощ за предоставяне на консултации и евентуално подготовка на молба за образуване на производство по издаване на заповед за защита и/или друга молба/тъжба и процесуално представителство, която в срок до 24 часа след допускането на правната помощ се регистрира в съответния районен съд.

А10. Отговорният служител, идентифицирал домашното насилие, информира пострадалото лице:

- ✓ за правата му по реда на ЗЗДН
- ✓ че при необходимост пострадалото лице следва незабавно да се свърже с оператор за спешни повиквания на тел. 112 и /или с оператор на Националната телефонна линия за лица, пострадали от домашно насилие и в риск.
- ✓ че може да ползва програми за превенция и специализирани услуги за предоставяне на защита, помощ и подкрепа по ЗЗДН или по Закона за социалните услуги:

а) национална телефонна линия за помощ на лица, пострадали от домашно насилие или в риск;

б) консултативен център за лица, пострадали от домашно насилие;

в) защитено жилище;

Г) има право да подаде молба за защита до съответния районен съд;

Д) може да ползва безплатна правна помощ.

А11. При изявено желание за спешна психологическа помощ и консултации отговорното лице предоставя информация за консултативни центрове на територията на областта/общината.

Б. Определяне на мерки за закрила при лица в риск:

Определянето на мерките за закрила на лица в риск или в потенциален риск е насочено към пострадали от домашно насилие, които не са в ситуация на непосредствен риск, но живеят в ситуация на домашно насилие. Тя има за цел да даде възможност на пострадалото лице да осмисли и осъзнае ситуацията, в която живее, да получи информация за правните възможности за защита и да научи какви са възможностите за подкрепа в общността.

В случай че отговорният служител или експерт, към когото лицето, първо се е обърнало, след попълването на Съобщение за акт на домашно насилие на база на снетата информация, е преценил, че лицето е в риск, е задължен да:

Б1. Информира и консултира за правата на лицето по реда на ЗЗДН, като:

- при необходимост пострадалото лице следва незабавно да се свърже с оператор за спешни повиквания на тел. 112 и /или с оператор на Националната телефонна линия за лица, пострадали от домашно насилие и в риск
- може да ползва специализирани услуги за предоставяне на защита, помощ и подкрепа:

а) национална телефонна линия за помощ на лица, пострадали от домашно насилие или в риск;

б) консултативен център за лица, пострадали от домашно насилие;

в) защитено жилище;

- има право да подаде молба за защита до съответния районен съд;
- може да сезира районния съд за издаване на заповед за незабавна защита
- може да ползва безплатна правна помощ по реда на ЗЗДН.

Б2. При изявено желание за правна консултация и/или изготвяне на молба за защита отговорното лице предоставя молба за защита по образец (Приложение № 2) и/или насочва пострадалото лице към регионалния център за консултация за изготвяне на такава молба и предоставяне на правна консултация по конкретния казус.

Б3. По искане на пострадалото лице държавните и общинските органи, лечебните заведения и юридическите лица, които осъществяват дейност по превенция и защита от

домашното насилие, са длъжни в срок до 24 часа да препратят до съответния районен съд молбата за образуване на производство по издаване на заповед за защита.

Б4. При изявено желание за психологическа помощ и консултации отговорното лице насочва пострадалия към консултативни центрове, специализирани услуги по реда на ЗЗДН или социални услуги на територията на областта/общината, финансирани по реда на ЗСУ.

Б5. При необходимост от социална услуга отговорното лице насочва пострадалия към ДСП на територията на общината.

Б6. В случай че пострадалото лице е малолетно или непълнолетно, намира се в безпомощно състояние вследствие на тежко увреждане, заболяване или старост или е поставено под запрещение, отговорният служител/експерт насочва лицето към ДСП на територията на общината за образуване на производство за издаване на молба за защита и осъществява контакт с ДСП.

Б7. При случай на дете, пострадало или свидетел на домашно насилие, се сигнализира Отдел „Закрила на детето" по настоящ адрес на детето или РУ на МВР, а в извънработно време се сигнализира МВР или ДАЗД чрез НТЛД 116 111.

В. Съгласно Методическите указания за действията на служителите на МВР по ЗЗДН при потвърждение за наличието на домашно насилие, полицейските служители:

1. предоставят на пострадалия информация за това, че съгласно оценъчната скала се потвърждава наличието на домашно насилие с измерения риск и за правата му по ЗЗДН, като своевременно го уведомяват, че когато се касае за престъпление от общ характер, наказателното преследване се води от компетентните органи, независимо дали пострадалото лице желае това.

2. съветват пострадалото лице при нужда незабавно да се свърже с оператор за спешни повиквания на тел. 112.

3. уведомяват за възможността да ползва специализирани услуги за предоставяне на защита, помощ и подкрепа.

4. насочват лицето към следните специализирани услуги, като предоставят необходимата информация за тях:

а) национална телефонна линия за помощ на лица, пострадали от домашно насилие или в риск;

б) консултативен център за лица, пострадали от домашно насилие;

в) защитено жилище.

5. уведомяват пострадалото лице за възможностите за безплатна правна помощ.

6. оказват съдействие за вземане на документи, лични вещи от първа необходимост и лекарства, в случай че пострадалото лице предпочита да напусне жилището.

7. подпомагат пострадалото лице при обсъждане на възможности да остане при приятели, близки или роднини.

8. предоставят копие от протокола за предупреждение при поискване;

9. при наличието на физически белези от нараняване, насочват пострадалото лице към лечебните заведения с болнична медицинска помощ, както и към лечебните заведения, в които има отделения, отговарящи на медицински стандарт по спешна медицина.

10. уведомяват писмено директора на съответната ДСП, с оглед правото му по чл. 8, ал. 1, т. 4 по ЗЗДН да подаде молба за издаване на заповед за защита, когато пострадалото лице е:

а) е малолетно или непълнолетно;

б) се намира в безпомощно състояние вследствие на тежко увреждане, заболяване или старост или е поставено под запрещение.

11. уведомяват компетентната районна прокуратура, когато пострадалото лице не може да се защити поради безпомощно състояние или зависимост от извършителя, с оглед правото на прокурора да отправи искане за образуване на производство за издаване на заповед за защита.

5.1.5. Обмен на информацията

- Обменът на информацията се осъществява чрез националната информационна система, като се попълва онлайн приложената Карта за предварителна оценка на риска (Приложение № 1) и чрез нея се проследява какво се случва с пострадалото лице.
- До изграждането на националната информационна система обменът на информацията се осъществява по телефон, електронна поща, като отговорното длъжностно лице от съответния компетентен орган изпраща информация за постъпили сигнали/идентифицирани случаи на домашно насилие до началника на РУ на МВР, както и за насочването на лицето.

- В случаите при пряка и непосредствена опасност за живота и здравето на пострадалия отговорното длъжностно лице изпраща незабавно/или не по-късно от края на деня информация до началника на РУ на МВР.

5.1.6. Правомощия на компетентните институции при идентифициране на случаи на насилие:

- **Национална телефонна линия за помощ на лица, пострадали от домашно насилие и в риск с единен хармонизиран номер – 116 016**

При получаване на сигнал от лица, които са се самоопределили като пострадали от домашно насилие, или лица, подадени като пострадали в това им качество от други физически лица, институции или организации, операторът на телефонната линия:

- ✓ регистрира съобщението и събира информация;
- ✓ извършва предварителна оценка на риска, от гледна точка на наличието на пряка и непосредствена опасност за живота и здравето на пострадалия;
- ✓ информира лицето за правата му по реда на ЗЗДН;
- ✓ насочва лицето съобразно указанията в т. 5.1.4 ;
- ✓ предоставя информация за идентифицираните случаи на домашно насилие на РУ на МВР по адрес на лицето в сроковете, указани в т. 5.1.5. до РУ на МВР и/или за извършване на проверка и идентифициране на домашно насилие.

- **Министерството на вътрешните работи:**

Идентифицирането на случай на домашно насилие и извършването на оценка на риска в МВР се осъществява по утвърдени Методически указания за действията на служителите в Министерството на вътрешните работи по Закона за защита от домашно насилие. На база известяването или сигнализирането за случаи на домашно насилие в МВР се попълва въпросник от изпратени полицейски служители на сигнала, който потвърждава или отхвърля наличието на домашно насилие.

В случаите на лично явяване в структурите на МВР или получен сигнал от други източници за лице, пострадало от домашно насилие, полицейските служители регистрират сигнала и го предават на съответния началник на РУ. Началникът на РУ определя служител и срок, в който да извърши проверка на сигнала.

Определеният полицейски служител прави оценка на риска.

- **Агенцията за социално подпомагане:**

Идентифициране на домашното насилие от социалните работници може да стане при:

- ✓ разговор с пострадалото лице, наблюдение на външния вид и поведението, запознаване с обстоятелствата, при които се е случил актът на домашно насилие.
- ✓ процеса на активно набиране на информация за хора от уязвимите групи;
- ✓ изготвяне на предварителна оценка на потребностите при подадено заявление за ползване на социална услуга;
- ✓ при сигнали за деца в риск могат да бъдат идентифицирани деца, свидетели или пострадали от домашно насилие.

При идентифициране на случаи на домашно насилие социалният работник:

- ✓ регистрира Съобщение за акт на домашно насилие и събира необходимата информация;
- ✓ извършва предварителна оценка на риска, от гледна точка на наличието на пряка и непосредствена опасност за живота и здравето на пострадалия;
- ✓ информира лицето за правата му по реда на ЗЗДН;
- ✓ насочва лицето съобразно указанията в т. 5.1.4;
- ✓ предоставя информация за идентифицираните случаи на домашно насилие на МВР в сроковете, указани в т. 5.1.5.

При насочване за ползване на социални услуги по ЗСУ се изготвя предварителна оценка на потребностите, съгласно чл. 76 от ЗСУ.

ДСП предприема действия за извършване на насочването, независимо от настоящия адрес на лицето. ДСП, извършваща насочването за ползване на социални услуги, уведомява писмено ДСП по настоящия адрес на лицето. Дирекциите координират действията си, като ДСП, на чиято територия се намира лицето в криза, извършва проверка на място, с оглед установяване възможностите за подкрепа и ползване на социални услуги при осигуряване на допълнителна информация за лицето.

Когато лицето се придружава от дете и е негов родител или настойник/попечител, услугата се предоставя и на детето.

Когато лицето, пострадало от домашно насилие, заявило желание за ползване на социална услуга пред ДСП, е бременна жена или майка на дете, ненавършило три години, тя се насочва незабавно за ползване на подходяща социална услуга, финансирана от държавния бюджет, заедно с детето. В случай че майката е придружена от друго свое дете, навършило три години, социалната услуга се предоставя и на него.

Директорът на ДСП може да инициира производство по реда на чл. 8 от ЗЗДН, когато пострадалото лице е малолетно или непълнолетно или се намира в безпомощно състояние вследствие на тежко увреждане, заболяване или старост, или е поставено под запрещение, като изготвя молба до Районния съд за издаване на заповед за незабавна защита.

При постъпил сигнал за насилие над дете, включително и домашно насилие, се предприемат спешни действия и мерки за детето и се свиква Координационен механизъм при насилие съгласно чл. 36г от Закона за закрила на детето, които са посочени в т. 5.1.4. (А6).

- **Държавната агенция за закрила на детето:**

Пострадалите от домашно насилие деца - свидетели и пострадали, могат да бъдат идентифицирани/разпознати след обаждане на Националната телефонна линия за деца. Сигнал за дете, жертва или свидетел на домашно насилие, може да бъде подаден и от друг възрастен или дете.

В случай че бъде подаден такъв сигнал на Националната телефонна линия за деца, същият се обработва и предава по компетентност към отговорните органи по реда на Глава осма от Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето. Координационен механизъм при насилие съгласно чл. 36г от ЗЗДет. се свиква от ДСП и се предприемат действията по 5.1.4. (А7).

- **Министерството на образованието и науката:**

Идентифицирането на случаи на домашно насилие, свидетели или пострадали от домашно насилие, може да бъде извършено на територията на различните образователни институции – ясла, детска градина, училище, както и на специални училища – СПИ и ВУИ. Идентификацията се прави на база заявен проблем, но също така и на база наблюдение на поведение и емоции. Разпознаването се осъществява от педагогически специалисти с подкрепата на медицински лица и училищни психолози. Разпознаването може да стане при разговор с пострадалото дете/лице, наблюдение на външния вид и поведението. При индикации за домашно насилие по отношение на дете се провеждат допълнителни срещи с родителите или роднините на детето от компетентните специалисти.

- При идентифициране на случаи на домашно насилие на дете компетентните специалисти сигнализират Отдел „Закрила на детето” по настоящ адрес на детето или РУ на МВР, а в извънработно време се сигнализира РУ на МВР или ДАЗД чрез Националната телефонна линия за деца 116 111.
- При идентифициране на случаи на домашно насилие на лице от персонала компетентните специалисти попълват информацията в Съобщението в Карта за предварителна оценка на риска (Приложение 1) и събират необходимата информация;
- информират лицето за правата му по реда на ЗЗДН;
- насочват лицето съобразно указанията в т. 5.1.4;
- предоставят информация за идентифицираните случаи на домашно насилие на МВР в сроковете, указани в т. 5.1.5.

➢ **Министерството на здравеопазването:**

В центровете за спешна помощ постъпват сигналите при най-тежките случаи на домашно насилие, които могат да не се идентифицират, ако няма сътрудничество на пострадалите лица. Белези на домашното насилие могат да бъдат причинена, поради емоционално състояние.

Общопрактикуващите лекари могат да разпознаят белезите на домашно насилие и на база на системните си наблюдения над дадено семейство – на физическите и психически страдания на всеки един от членовете на семейството. Ако при преглед от общопрактикуващ лекар се установят данни за телесни наранявания, травми и др., настъпили от друго лице, или самото лице сподели за насилие, извършено от лице, което е във взаимоотношение с него съгласно чл. 3 от ЗЗДН, личният лекар издава веднага медицински документ (амбулаторен лист, фиш, медицинско направление), в който се вписват констатираните от него увреждания или следи от насилие. Ако лицето е заедно с извършителя, общопрактикуващият лекар не споделя информацията в негово присъствие.

Ако в населеното място има съдебен лекар личният лекар може да информира пациента за възможността да посети съдебния лекар с цел освидетелстване. При съдебен лекар може да отиде и самото лице по собствена инициатива, като лекарят е длъжен да издаде документ, в който писмено да удостовери констатираните от него увреждания или следи от насилие.

Ако пострадалият се обърне към център за спешна медицинска помощ или спешно отделение, или лечебно заведение за извънболнична медицинска помощ, съответния лекар, осъществил прегледа издава документ, в който се вписват констатираните от него увреждания или следи от насилие. При идентифициране на случаи на домашно насилие лекарят осъществява спешна комуникация с дежурен екип на МВР чрез ЕЕН 112 за последваща подкрепа на лицето.

- **Националното бюро за правна помощ:**

✓ При получаване на сигнал (устен – телефонно обаждане или писмен, по електронна поща или подаден по друг начин) в Регионален център за консултиране от пострадалото лице, отговорното лице в Регионалния център за консултиране регистрира съобщението за акт на домашно насилие и събира необходимата информация, отразява сигнала в специален дневник, като се посочват данни за лицето, подало информация (органът/институцията, длъжностното лице или служителят (три имена), подал информацията или имената на пострадалия).

✓ При постъпил сигнал или известяване за домашно насилие от друга институция или организация, Регионалният център за консултиране се задължава да осигури незабавно адвокат, който в зависимост от спешността на случая и уговорката с подалия сигнала да се яви на място и в час за разговор с лицето и консултация по поставения проблем.

✓ При провеждане на консултация адвокатът, осъществяващ същата, следва да разясни на лицето, пострадало от домашно насилие, какви са правата му и правните възможности за защита и да го информира при необходимост за възможността да ползва социална услуга и/или консултация с психолог или да го насочи към РУ на МВР. Насочването за ползване на социални услуги по ЗСУ се извършва от ДСП и общините.

✓ По искане на лицето се изготвя заявление за допускане на правна помощ за предоставяне на консултации и евентуално подготовка на молба за образуване на съдебно производство по издаване на заповед за защита и/или друга молба/тъжба и процесуално представителство, която в срок до 24 часа след допускането на правната помощ, се регистрира в съответния районен съд.

- **Органите на местното самоуправление и местната администрация:**

✓ При идентифициране на случай на домашно насилие в рамките на социална услуга, предоставяна на територията на общината по реда на ЗСУ, служителят в Центъра за административно обслужване информира определения ресорен експерт в общината, който да съдейства на пострадалото лице за осигуряване на връзка със съответната

ДСП. Служителят на ДСП регистрира Карта за първоначална оценка на риска (Приложение 1) и събира необходимата информация, информира лицето за правата му по реда на ЗЗДН, насочва лицето съобразно указанията в т. 5.1.4, съдейства на лицето да попълни молбата за защита, предоставя информация за идентифицираните случаи на домашно насилие на МВР в сроковете, указани в т. 5.1.5.

- ✓ В случай, че жертва на домашно насилие е известила за домашно насилие и е поискала да подаде молба за защита чрез органите на местното самоуправление и местната администрация отговорният служител, определен със заповед на кмета на общината съдейства на лицето да попълни молбата до районния съд.
- ✓ Общината създава вътрешна организация за административно обслужване и приемане на молбата, както и за спазването на 24-часовия срок за препращането й в районния съд.
- ✓ Администрациите осигуряват възможност за комуникация в рамките на обявеното работно време.
- ✓ Молбата за издаване на заповед за защита, подадена от пострадалото лице, се регистрира по общия ред за административно обслужване и се препраща към районния съд.
- ✓ Кметът на кметство организира препращането на молбата до общината или при възможност до съответния районен съд.
- ✓ При кризисна ситуация с лице, известило за домашно насилие и потърсило защита в общината или кметството, се осъществява спешна комуникация с дежурен екип на МВР и ЕЕН 112 за последваща подкрепа на лицето.
- ✓ При наличието на подслон или на защитено жилище на територията на общината или на съседна община, лицето се информира за възможността за ползването им.
- ✓ При случаи на насилие над деца се прилага Координационният механизъм при насилие над деца съгласно чл. 36г от Закона за закрила на детето.

При идентифициране на случай на домашно насилие в рамките на социална услуга, предоставяна от общината като доставчик по реда на ЗСУ. Ръководителят на социалната услуга информира доставчика на социалната услуга, делегирана от държавата дейност и Дирекция „Социално подпомагане“, за предприемане на необходимите действия по компетентност. Служителят на ДСП регистрира съобщението за акт на домашно насилие и събира необходимата информация, информира лицето за правата му по реда на ЗЗДН, насочва лицето съобразно указанията в т. 5.1.4, съдейства на лицето да попълни молбата за

защита, предоставя информация за идентифицираните случаи на домашно насилие на МВР в сроковете, указани в т. 5.1.5.

- **Администрация на Омбудсмана на Република България**

При получаване на писмен сигнал от лице, пострадало от домашно насилие, служител в дирекция „Приемна и деловодство“ го регистрира и събира необходимата информация, Лицето се информира за правата му по реда на ЗЗДН и се насочва съобразно указанията в т. 5.1.4. При необходимост отговорният служител съдейства на лицето да попълни молбата за защита и организира своевременно предоставяне на молбата за защита до съответния районен съд. Отговорният служител предоставя информация за идентифицираните случаи на домашно насилие на МВР в сроковете, указани в т. 5.1.5.

При устен сигнал се съставя протокол за устна жалба съгласно утвърден образец, като се събира необходимата информация. Сигналът се изпраща за проверка на органите на МВР по адреса на лицето.

Когато лицето, пострадало от домашно насилие, се свърже със служител от администрацията на омбудсмана по телефон и откаже да подаде сигнал, то се информира за възможностите за защита и съдействие. Предвид фактите и обстоятелствата по конкретния случай и желанието на лицето се предприемат съответните действия:

- ✓ консултира се относно нормативната уредба за защита от домашното насилие;
- ✓ предоставя се информация за компетентните органи, които могат да му окажат защита и съдействие;
- ✓ осъществява се посредничество за осъществяване на връзка между лицето, пострадало от домашно насилие, и органите и ЮЛНЦ, които осъществяват защита, помощ и подкрепа на пострадалите от домашното насилие;
- ✓ сезира се съответната ДСП при насилие спрямо дете;
- ✓ сезират се органите на МВР, когато лицето информира за опасност за живота и здравето си.

- **Юридически лица, които осъществяват защита, помощ и подкрепа на пострадалите от домашно насилие по реда на ЗЗДН, и юридически лица – доставчици по ЗСУ:**

- ✓ В случай че пострадало лице или лице в риск са обърне за помощ и подкрепа към юридическо лице с нестопанска цел, което осъществява подкрепа и защита или

доставчик на социална услуга по Закона за социалните услуги по телефон или на място, спешно се провежда разговор и се събира необходимата информация;

- ✓ Спешно в рамките на консултативна услуга се предоставя кризисна интервенция и се прави преценка за наличие на домашно насилие. Съобразно тази оценка се прави връзка с други институции и се предприемат спешните действия за гарантиране на безопасност и сигурност.
- ✓ В случай на необходимост от спешна подкрепа на лице, пострадало от домашно насилие, социалните услуги се предоставят без насочване, като доставчикът на услугата незабавно уведомява ДСП за предприемането на необходимите действия по чл. 73 ЗСУ.

5.2. Етап 2. Определяне на мерки за закрила

5.2.1. Оценка на риска от гледна точка на живота и здравето на пострадалия с цел адекватно планиране на мерки за закрила и координиран отговор

- ➢ Оценката на риска в случаите на домашно насилие е ориентирана само към преценката за степента на опасност от тежки наранявания и смърт и е валидна за конкретен период от време. Основната ѝ цел е да ориентира специалистите за предприемането на съответните мерки за закрила, които да гарантират сигурност, безопасност и прекратяване на насилието.
- ➢ Оценката на риска в случаите на домашно насилие е процес, който изисква включването на информация от различен характер и от различни източници.
- ➢ Обективната оценка на риска се извършва на защитено място след прекратено физическо насилие и когато лицето е в състояние да говори и е спокойно.
- ➢ За да се осъществи ефективна оценка, трябва да са изпълнени следните условия:

- Целта на оценката на риска трябва да е ясна, особено по отношение на това какво се оценява и как ще се използва информацията;

- Оценката на риска трябва да бъде добре планирана и обезпечена с ресурси и подкрепена със стабилни процедури и протоколи.

- ➢ Оценката на риска се извършва задължително от обучени специалисти с цел събиране на цялата информация, която има отношение към риска. Точността на оценката се влияе от уменията, опита и обучението на оценителя. Подходящото обучение е основен компонент на добрата оценка на риска и това включва обучение в динамиката на семейното насилие;

- Оценката на риска трябва да бъде придружена от добра комуникация и управление на информацията;
- Оценката на риска винаги трябва да бъде придружена от добро управление на риска, т.е. планиране на безопасността на жертвата, насочване към услуги, наблюдение и надзор.

Оценка на риска извършват: МВР, АСП/ДСП и юридическите лица с нестопанска цел, които предоставят услуги за защита, помощ и подкрепа от домашно насилие по реда на Закона за защита от домашното насилие.

Правомощия на компетентните институции:

5.2.1.1. Министерство на вътрешните работи:

- полицейските служители, изпратени за извършване на проверка на подадения сигнал, попълват въпросник, който ще потвърди или отхвърли наличието на домашно насилие. При условие, че сигнала се потвърждава, се активира протокол;

- полицейските служители, които са определени от началника на РУ за извършване на обстоятелствена проверка или контролират изпълнението на издадена заповед за защита, попълват въпросник за оценка на риска.

5.2.1.2 Агенцията за социално подпомагане/ Дирекции "Социално подпомагане"

- попълват въпросник за оценка на риска.
- подават своевременно информацията в националната информационна система;

5.2.1.3. Юридически лица с нестопанска цел, които предоставят защита, помощ и подкрепа на пострадалите от домашно насилие по реда на Закона за защита от домашно насилие

- Попълват въпросник за оценка на риска;
- Осигуряват съответните специалисти с цел оказване на психологическа, юридическа и / или социална подкрепа на пострадалото лице;
- Информират прокуратурата при нарушаването на заповед за защита, а тези, които предлагат специализирани програми за преодоляване на агресията и справяне с гнева, когато тя се изразява в неизпълнение на мярката по чл. 5, ал. 1, т. 6;
- Поддържат база данни за лица, пострадали от домашно насилие;

- Поддържат база данни за изпълнение на мерките за защита по чл. 5, ал. 1, т. 6, т. 7 и т. 8;
- Подават своевременно информацията в националната информационна система;
- Осъществяват водене на случай.

Воденето на случай е оказване на помощ, отговаряща на индивидуалните потребности на пострадалото или ситуация на риск лице, обединявайки отговорността за оценката и координирането на услугите в лицето на един професионалист (социален работник, психолог, психиатър) или екип. Основните задачи на воденето на случай са:

- **Оценка на потребностите и ресурсите –** придобиване на ясна представа за потребностите и силните страни на пострадалото лице.
- **Планиране на грижата –** на базата на оценката, водещият на случай ръководи изготвянето на лесен за изпълнение план, който съдържа ясно определени цели;
- **Изпълнение на плана –** планът трябва да бъде пуснат в ход със съдействието на пострадалите, подкрепящите ги хора и всички служби, които отговарят най-пълно за изпълнението на идентифицираните им потребности. Планиране и провеждане на поредица от „срещи по случай";
- **Проследяване –** водещият на случай системно проследява и отразява изпълнението на поставените цели;
- **Преглед на постигнатото –** Провеждане на „Срещи по случай" с участието на всеки служител от институция, който е ангажиран със задачата по случая, се оценява резултатът от планираните интервенции.
- Посочените задачи не са поредица от отделни събития. Те протичат паралелно и са взаимно свързани, като **водещи са принципите**:

- Фокусиране върху силните страни на пострадалото лице, а не върху проблематиката и патологията;
- Връзката между водещия случай и пострадалото лице е от основно значение;
- Интервенциите се основават на принципа за свободния избор на пострадалото лице, ако не съществува пряка и непосредствена опасност за живота и здравето на лицето;
- Активното водене на случай, включително работа на място (отиване при пострадалото лице);

- Даване на обратна връзка по случая на всички ангажирани в мултидисциплинарния екип;

➢ Предоставят своевременна информация на РУ на МВР за извършената оценка на риска на пострадалото лице.

5.2.2. Определяне на мерки за закрила и насочване за ползване на специализирани услуги

За резултата от извършената оценка на риска полицейският служител изготвя докладна записка до началника на РУ с предложение за предприемане на конкретни мерки спрямо пострадалото лице.

Юридическите лица, които извършват оценка на риска и определят екстремно висок риск, както и ДСП, незабавно уведомяват РУ на МВР по местопребиваване на извършителя за предприемане на превантивни мерки. В случаите на променлив риск, повишен риск и висок риск се действа съгласно указанията, дадени в оценката на риска.

5.2.3. Обменът на информацията се осъществява чрез националната информационна система.

Информацията, изготвена от юридическите лица, които извършват оценка на риска, се предоставя по телефон, по електронна поща или с официална кореспонденция на началника на съответното РУ на МВР до изграждане на НИСПЗДН.

Всички материали, свързани с пострадалото лице, се събират и съхраняват в преписка за случая от съответния полицейски служител или от съответното отговорно лице от други органи и юридически лица, включени в институционалната рамка.

При поискване всички материали по преписката се предоставят на разследващите органи, съд и прокуратура.

5.3. Етап 3. Определяне на мерки за закрила при дългосрочна подкрепа след прекратяване на насилието:

а) психо-социално консултиране и психотерапевтична работа:

Отговорно звено от Координационния механизъм:

1. Юридически лица с нестопанска цел, които осъществят специализирани услуги за защита, помощ и подкрепа по реда на ЗЗДН.

Осъществяване на психо-социално консултиране и психотерапевтичната работа за подкрепа за преодоляване на симптомите на психична травма и възвръщане на чувството за контрол и автономност, овластяване и възстановяването на връзките с другите.

2. Дирекции "Социално подпомагане" - Обезпечаване ползването на достъпни и подходящи социални услуги за възстановяване от преживяното домашно насилие за лица и деца. Гарантира защитата на правата на децата – жертви и свидетели на домашно насилие, в продължаващи правни процедури чрез механизмите на Закона за закрила на детето и други нормативни актове.

б) развиване на умения за реализация на пазара на труда и за реализиране в социалната среда:

Отговорно звено от Координационния механизъм:

1. Юридически лица с нестопанска цел, които осъществят специализирани услуги за защита, помощ и подкрепа по реда на ЗЗДН.

Осъществяване на психологично консултиране, насочено към създаването на умения за реализиране в социална среда, развиване на умения за управление и контрол върху собствения живот, преодоляване на проблеми с инициативността и планирането; пасивността и безпомощността; крайности във взаимоотношенията; въвличане в злоупотреба от други лица.

Осъществява се в процеса на дългосрочно психологическо консултиране с цел реализиране на пазара на труда и включва и насочване към дирекция „Бюро по труда", програми за квалификация и преквалификация, програми за продължаване на образованието и др.

2. Органите на местното самоуправление и местната администрация

Органите на местното самоуправление и местната администрация си взаимодействат с Националния съвет за превенция и защита от домашно насилие и с останалите органи по Координационния механизъм. Съвместно с тях, те:

- организират обучения на лицата, които осъществяват дейности по този закон, за приложение на Закона за защита от домашното насилие и по-добра подкрепа на пострадалите.

- разработват, организират изпълнението и изпълняват приложимите на ниво община програми и услуги, предвидени в чл. 5, ал. 1, т. 6 – 8 от Закона за защита от домашното насилие.

- могат да създават с подкрепата на държавата служби и центрове за изпълнение на мерките по чл. 5, ал. 1, т. 6 – 8 от Закона за защита от домашното насилие.

- могат да създават с подкрепата на държавата услуги и центрове за изпълнение на мерките по чл. 5, ал. 1, т. 6,7 и 8 и по ал. 4 от Закона за защита от домашното насилие.

- Създават местна политика за приоритетно жилищно обезпечаване на пострадалите от домашно насилие, която да гарантира прекратяване на домашното насилие

в) Социално консултиране, застъпничество и активна социална работа:

Отговорно звено от Координационния механизъм:

1. Юридически лица с нестопанска цел, които осъществят специализирани услуги за защита, помощ и подкрепа по реда на ЗЗДН:

- Осъществяване на психологично консултиране, насочено към стимулиране на активността, инициативността, адекватната оценка на собствените сили за търсене на професионална реализация, създаването на умения за търсене на работа, ориентиране в ситуацията на пазара на труда, изграждане на реалистична, съобразена с качествата и способностите на конкретното лице стратегия за намиране на работа.

2. Органите на местното самоуправление и местната администрация с подкрепата на държавата могат да създават служби и центрове за изпълнение на мерките по чл. 5, ал. 1, т. 6 от ЗЗДН.

Могат да инициират програми и проекти за създаване на допълнителна трудова заетост с приоритетно наемане на пострадалите от домашно насилие, с цел подкрепа на излизането от ситуация на финансова и икономическа зависимост.

3. Агенцията по заетостта като изпълнителна агенция към министъра на труда и социалната политика реализира държавната политика по насърчаване на заетостта, насочена към търсещите работа лица, приоритетно от уязвимите групи на пазара на труда. Посредничеството за постигане на заетост позволява пълноценното използване на възможностите и способностите на отделната личност, защитавайки правата й на достойно съществуване и пълноценно участие в обществото.

Последиците от домашното насилие върху живота на преживелите насилие лица рядко се ограничават до мястото, където се случва, като по-голямата част от пострадалите

изпитват нарушения в професионалното си развитие вследствие на това. Чрез Дирекциите „Бюро по труда“, Агенцията по заетостта предоставя информиране, консултиране, подпомагане и посредничество и на лица, които са пострадали от домашно насилие.

Агенцията по заетостта участва в изпълнението на Национална програма за превенция и защита от домашно насилие в област „Превенция“ чрез участие в междуинституционални екипи и информиране на пострадалите лица за услугите, които предоставя, и легалните начини на трудова миграция и трудова мобилност с цел реализиране на лицата на пазара на труда.

На пострадалите лица от домашно насилие след тяхното идентифициране, могат да се приложат мерки за активиране за регистрация в бюрото по труда. В случай че решат да се регистрират като търсещи работа по постоянен или по настоящ адрес, ще им бъде изготвен план за действие с мерки, съответстващи на техните индивидуални характеристики и потребности за постигане на заетост.

Приложение № 1

КАРТА ЗА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА РИСКА

СЪОБЩЕНИЕ ЗА АКТ НА ДОМАШНО НАСИЛИЕ

Длъжностно лице: ……
(име, фамилия)
……..
Институция/организация

Гр./с: ……..

Подал сигнала: ……..
(име, фамилия)
Дата и час на постъпване на информацията
…….

Дата: ……

1. ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА СЛУЧАЙ НА ДОМАШНО НАСИЛИЕ

Пострадал: …….
(име, фамилия
Район/Адрес(местонахождение)……..

Специфични особености:
Пол……..
Възраст ……
Без данни за физически и психически проблеми ☐ Пострадалият е с трайни физически увреждания ☐ в безпомощно състояние поради болест ☐ безпомощно състояние поради старост ☐
Поставен под запрещение ☐ с психични заболявания ☐
Друго……

Извършител:
……
(име, фамилия
Адрес(местонахождение)……

Специфични особености:
Пол……..
Възраст ……
Без данни за физически и психически проблеми ☐ **с** трайни физически увреждания ☐ С психични проблеми ☐ **БЕЗ** предишни регистрирани прояви на домашно насилие ☐ С предишни регистрирани прояви на домашно насилие ☐
С извършвани други криминални прояви ☐: с налагани други мерки по ЗМВР ☐, с налагани мерки по ЗЗДет ☐
осъждан ☐ пробация ☐ освободен след излежана присъда ☐ условно осъждан ☐ притежание на огнестрелно

оръжие☐ Злоупотреба с алкохол☐ употреба на наркотици☐ избягал от инцидента☐ с психично заболяване☐
(възможен е повече от един отговор)
друго……

Взаимоотношения между пострадалия и извършителя:
съпруг или бивш съпруг ☐
лице, с което се намира или е било във фактическо съпружеско съжителство или в интимна връзка ☐
лице, от което има дете ☐
възходящ ☐
низходящ ☐
лице, с което се намира в родство по съребрена линия до четвърта степен включително ☐
лице, с което се намира или е било в родство по сватовство до трета степен включително ☐
настойник, попечител, лице, на което са възложени грижи за детето, или лице, на което детето е поверено ☐
лице, което е роднина по права или по съребрена линия до четвърта степен включително, на лицето, с което се намира или е било във фактическо съпружеско съжителство или в интимна връзка ☐
лице, с което родителят се намира или е бил във фактическо съпружеско съжителство или в интимна връзка ☐
лице, което е съпруг или бивш съпруг на родителя ☐

Вид насилие:
Физическо☐ сексуално☐, психическо☐ икономическо ☐ , опит за насилие ☐ принудително ограничаване на личния живот, личната свобода и личните права ☐ бездействие☐
Описание:……

Дата и час на извършване: .....
Дата и час на завършване на насилието /продължителност /.....
Системност ☐

Място на инцидента
Общ дом с извършителя ☐ дом на жертвата☐ дом на извършителя ☐ друго жилище☐ работата на жертвата☐ закрито публично място☐ открито публично място☐
друго……
Адрес (точно местонахождение) на инцидента:……

Тежест на инцидента ……

Физическо насилие:
☐Леко физическо нараняване, не изискващо медицинска помощ☐ душене☐ давене ☐ умерено физическо нараняване, изискващо медицинска помощ ☐ Сериозно физическо нараняване, изискващо спешна медицинска помощ☐ животозастрашаващо физическо нараняване изискващо спешна медицинска помощ☐ Смърт
Сексуално насилие: изнасилване ☐ блудство ☐ принуда за изв. на сексуални действия с др. лица и др.☐
Психическо насилие: Заплахи и обиди без физическо насилие☐ закани за убийство на лицето или близките☐ игра с оръжие или опасни предмети, контрол и следене, упойване☐
Икономическо насилие: задържане на икономически средства ☐ кражба на пари и др. ценности ☐

Задържане на материални ресурси, храна, дрехи , подслон, възпрепятстване на започване на работа или образование ☐

Друго:……..

Свидетели:

Присъствие на дете /деца по време на насилието☐ брой ……

……

Ако „да" - данни за детето (възраст до 14 ☐ 14-16☐ и 16 - 18☐) и при кого е останало: .....

При кого е настанено детето ☐ състояние на детето ……

Други свидетели ☐ Ако „да"……

Има ли нужда от правна помощ /правни консултации/ ☐или правна помощ за подготовка и подаване на молба до съда☐

Има ли данни (жалби, преписки, дела) между същите лица по повод на насилие в други служби и институции☐

Има ли нужда от подкрепа от социалната среда за пострадалото лице ☐

Има ли нужда от настаняване в защитено жилище или ползване на друга специализирана услуга по реда на други закони ☐

- Завръщането на пострадалото лице в обичайната му среда крие риск от повторен акт на насилие ☐
- Пострадалото лице е в тежко емоционално състояние и се нуждае от време за възстановяване ☐
- Пострадалото лице (или децата, ако го съпровождат) се нуждае от специализирана грижа, която може да се предостави в защитено жилище или социална услуга в близост до него (в същото или близко населено място) ☐
- Пострадалото лице не разполага с лични ресурси - няма къде да преспи, няма дом, няма близки и роднини, при които може да отседне ☐

Има ли нужда от помощ при изнасяне на вещи от дома си ☐

Има ли нужда от психологическа консултация ☐

2. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА МЕРКИ ЗА ЗАКРИЛА И НАСОЧВАНЕ- УКАЗАНИЯ ЗА НАСОЧВАНЕ

Информира се пострадалото лице за правата му по реда на ЗЗДН ☐, а именно, че:

1.при необходимост пострадалото лице следва незабавно да се свърже с оператор за спешни повиквания на тел. 112 и /или с оператор на Националната телефонна линия за лица, пострадали от домашно насилие и в риск.

2. може да ползва програми за превенция и специализирани услуги за предоставяне на защита, помощ и подкрепа:

а) национална телефонна линия за помощ на лица, пострадали от домашно насилие или в риск;

б) консултативен център за лица, пострадали от домашно насилие;

в) защитено жилище.

3. има право да подаде молба за защита до съответния районен съд;

4. може да ползва безплатна правна помощ.

2.1.ОПРЕДЕЛЯНЕ НА МЕРКИ ЗА ЗАКРИЛА ПРИ ПРЯКА И НЕПОСРЕДСТВЕНА ОПАСНОСТ ЗА ЖИВОТА И ЗДРАВЕТО НА ПОСТРАДАЛИЯ:

УКАЗАНИЯ ЗА НАСОЧВАНЕ

Пряка и непосредствена опасност за живота и здравето на пострадалия е налице при физическо нараняване на пострадалия, вкл. такова, изискващо медицинска помощ (в т.ч. душене, давене), сериозно физическо нараняване, изискващо спешна медицинска помощ и/или при животозастрашаващо физическо нараняване, изискващо спешна медицинска помощ, данни за престъпление, психологически тормоз (следене, закана за убийство, за нараняване, принуда, контролиращо поведение, изолация и др.) или икономическо насилие (ограничаване на средствата и др.), както и при данни за пряка и непосредствена опасност за живота и здравето на пострадалия, произтичащи от специфичните особености за извършителя (психически проблеми, психическо заболяване, насилствено поведение изобщо, предишно осъждане, предишно домашно насилие, неизпълнение на заповед за защита, наличие на оръжие, закана за убийство, закана с оръжие, душене, давене, контрол и следене, употреба на алкохол и/или наркотици, жестокост и честота на актовете за насилие и др.) или произтичащи от специфичните особености на пострадалото лице (безпомощно състояние вследствие на тежко увреждане, заболяване или старост). Определянето на мерките за закрила при пряка и непосредствена опасност за живота и здравето на пострадалия е насочено към предотвратяване или овладяване на кризисната ситуация.

*2.1.1.☐ При физическо нараняване, вкл. такова изискващо медицинска помощ (*в т.ч. душене, давене), *пострадалото лице се насочва към лечебно заведение и РУ на МВР по местопребиваване / и информацията се предава на РУ на МВР чрез националната информационна система..*

2.1.2.☐. При тежко физическо нараняване, изискващо спешна медицинска помощ,, отговорното лице незабавно осъществява връзка чрез ЕЕН 112 с център за спешна медицинска помощ и РУ на МВР и насочва лицето към тях.

2.1.3.☐ При данни за престъпление, психологически тормоз (следене, закана за убийство, за нараняване, душене, давене, принуда, контролиращо поведение, изолация) или икономическо насилие (ограничаване на средствата и др.) отговорното лице насочва лицето към съответното РУ на МВР☐ по адреса на лицето/местопребиваване и незабавно осъществява контакт с РУ на МВР☐ или предава информацията към това РУ на МВР ☐ чрез националната информационна система.

*2.1.4.При данни за пряка и непосредствена опасност за живота и здравето на пострадалия, произтичащи от специфичните особености за извършителя (*предишно осъждане, предишно домашно насилие, неизпълнение на заповед за защита, наличие на оръжие, закана за убийство, закана с оръжие, душене, давене, контрол и следене, употреба на алкохол и/или наркотици, жестокост и честота на актовете за насилие и др. *психически проблеми, психическо заболяване, ,насилствено поведение изобщо, предишно осъждане, предишно домашно насилие, неизпълнение на заповед за защита, наличие на оръжие, закана за убийство, закана с оръжие, душене, давене, контрол и следене, жестокост и честота на актовете за насилие и др.) или произтичащи от специфичните особености на пострадалото лице(безпомощно състояние вследствие на тежко увреждане, заболяване или старост), отговорното лице насочва пострадалия към РУ на МВР☐ по местопребиваване/адрес на лицето и незабавно осъществява контакт с РУ на МВР или незабавно подава сигнал чрез националната информационна система.*☐

2.1.5.☐. При необходимост от изнасяне на вещи от дома отговорното лице сезира РУ на МВР по адреса на лицето/по местопребиваване на лицето.

2.1.6. ☐ При случай на дете, пострадало или свидетел на домашно насилие, се сигнализира Отдел „Закрила на детето" по настоящ адрес на детето ☐ или РУП ☐, а в извън работно време се сигнализира МВР или ДАЗД чрез НТЛД 116 111.

2.1.7. ☐ При необходимост от правна помощ се осъществява връзка с Регионален център за консултиране към НБПП за правна консултация или изготвяне на молба за издаване на заповед за защита или тъжба, като при възможност и по искане на лицето се предоставя молба за издаване на заповед за защита до РС по образец и се организира предоставянето й в срок до 24-часа до съответния компетентен съд. Юридическа консултация може да бъде предоставена и от адвокати.

Правната помощ за консултация и/или подготовка на документи, както и представителство в извънсъдебни процедури е безплатна и се предоставя на пострадали от домашно или сексуално насилие, които не разполагат със средства и желаят да ползват адвокатска защита.
Юридическа консултация може да бъде предоставена и от адвокати.

2.1.8 ☐. В случай че пострадалото лице е малолетно или непълнолетно, намира се в безпомощно състояние вследствие на тежко увреждане, заболяване или старост или е поставено под запрещение, отговорният служител /експерт може да насочи лицето и към ДСП на територията на областта /общината за образуване на производство за издаване на молба за защита.

2.1.9. ☐*Пострадалите от домашно насилие се настаняват временно в защитено жилище /или се насочват към ДСП да извърши насочване за ползване на социална услуга по реда на Закона за социалните услуги, ако са налице следните обстоятелства:*

- ☐*Завръщането на пострадалото лице в обичайната му среда крие риск от повторен акт на насилие;*
- ☐*Пострадалото лице е в тежко емоционално състояние и се нуждае от време за възстановяване;*
- ☐*Пострадалото лице (или децата, ако го съпровождат) се нуждае от специализирана грижа, която може да се предостави в защитено жилище или социална услуга в близост до него (в същото или близко населено място);*
- ☐*Пострадалото лице не разполага с лични ресурси - няма къде да преспи, няма дом, няма близки и роднини, при които може да отседне.*
- ☐*Други*

2.10 .☐. При изявено желание за спешна психологическа помощ и консултации отговорното лице предоставя информация за консултативни центрове на територията на областта /общината.

2.2. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА МЕРКИ ЗА ЗАКРИЛА ПРИ ЛИЦА В РИСК - УКАЗАНИЯ ЗА НАСОЧВАНЕ

Определянето на мерките за закрила на лица в риск или в потенциален риск е насочено към пострадали от домашно насилие, които не са в ситуация на непосредствен риск, но живеят в ситуация на домашно насилие. Тя има за цел да даде възможност на пострадалото лице да осмисли и осъзнае ситуацията, в която живее, да получи информация за правните възможности за защита и да научи какви са възможностите за подкрепа в общността.

В случай че отговорният служител или експерт, към когото лицето, първо се е обърнало, след попълването на Съобщение за акт на домашно насилие на база на снетата информация, е преценил, че лицето е в риск, е задължен да:

2.1.☐ Информира и консултира за правата на лицата в риск или в потенциален риск по реда на ЗЗДН, а именно:

- *при необходимост пострадалото лице следва незабавно да се свърже с оператор за спешни повиквания на тел. 112 и /или с оператор на Националната телефонна линия за лица, пострадали от домашно насилие и в риск.*
- *може да ползва програми за превенция и специализирани услуги за предоставяне на защита, помощ и подкрепа:*

  а) национална телефонна линия за помощ на лица, пострадали от домашно насилие или в риск;

  б) консултативен център за лица, пострадали от домашно насилие;

  в) защитено жилище.
- *има право да подаде молба за защита до съответния районен съд;*
- *може да ползва безплатна правна помощ.*

2.2.☐ При изявено желание за правна консултация и/или изготвяне на молба за защита отговорното лице предоставя молба за защита по образец и/ или насочва към регионалния център за консултация за изготвяне на такава молба и предоставяне на правна консултация по конкретния казус.

2.3.☐.. По искане на пострадалото лице държавните и общинските органи, лечебните заведения и юридическите лица, които осъществяват дейност по превенция и защита от домашното насилие, са длъжни в срок до 24 часа да препратят до съответния районен съд молбата за образуване на производство по издаване на заповед за защита.

2.4 .☐ При необходимост от социална подкрепа отговорното лице насочва пострадалия към ДСП.

2.5. ☐ *При изявено желание за психологическа помощ и консултации отговорното лице насочва към консултативни центрове на територията на областта/общината.*

2.6. ☐*В случай че пострадалото лице е малолетно или непълнолетно, намира се в безпомощно състояние вследствие на тежко увреждане, заболяване или старост или е поставено под запрещение, отговорният служител /експерт насочва лицето към ДСП на територията на общината за образуване на производство за издаване на молба за защита и осъществява контакт с ДСП.*

1. ☐ *При случай на дете, пострадало или свидетел на домашно насилие, се сигнализира Отдел „Закрила на детето" по настоящ адрес на детето☐ или РУП☐, а в извън работно време се сигнализира МВР или ДАЗД чрез НТЛД 116 111.*

Наложени мерки:

Забележка: *част 2 от Картата за предварителна оценка на риска се попълва от органите на МВР, АСП и ЮЛ с нестопанска цел. За останалите участници в Координационния механизъм е източник на информация и алгоритъм за последващи действия след идентификацията на случай на домашно насилие.*

Приложение № 2

ДО

РАЙОНЕН СЪД

гр. …….

М О Л Б А

ЗА ЗАЩИТА ПО ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА ОТ ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ (ЗЗДН)

ПОСТРАДАЛО ЛИЦЕ (МОЛИТЕЛ)[1]

От……..

(трите имена на молителя)

ЕГН/ЛНЧ/ЛН..……., дата на раждане ……

адрес:……

(посочва се адрес, на който може да бъде уведомен за участие в производството)

телефон, електронен адрес или факс…….

(посочва се ако пострадалото лице желае да бъде уведомено за производството чрез телефон, електронна поща или факс)

Имате ли адвокат, който да Ви подпомага? – ДА/НЕ

Желаете ли да ползвате безплатна правна помощ? – ДА/НЕ

Попълването на тази част от молбата не е задължително и не е условие за редовността ѝ. Ако желаете да отговорите на въпросите зачеркнете един от предложените отговори – да или не. При заявено желание за ползване на правна помощ могат да Ви бъдат дадени допълнителни указания относно условията за предоставянето ѝ от съда, който разглежда молбата.

МОЛИТЕЛ, КОЙТО НЕ Е ПОСТРАДАЛО ЛИЦЕ[2]

[1] Попълва се от пострадалото лице, ако е навършило 14-годишна възраст или е поставено под пълно или ограничено запрещение.

[2] Попълва се, когато молбата се подава от брат, сестра или лице, което е в родство по права линия с пострадалото лице; настойника или попечителя на пострадалото лице, лицето, на което са възложени грижи за детето, или лицето, на което детето е поверено;

От……..

(трите имена на молителя)

ЕГН/ЛНЧ/ЛН..……..., дата на раждане ……..…….

адрес:……

(посочва се адрес, на който може да бъде уведомен за участие в производството)

телефон, електронен адрес или факс……

(посочва се ако молителя желае да бъде уведомено за производството чрез телефон, електронна поща или факс)

Връзка с пострадалото лице……

(посочва се родствената или друга правна връзка с лицето в полза на което се подава молбата за защита)

СРЕЩУ

……

(трите имена на извършителя на насилието)

Адрес: ……

(посочва се известния Ви адрес, на който извършителя на насилието може да бъде призован)

Телефон:……..

(посочва се известния Ви телефон, на който може да се осъществи контакт с извършителя на насилието)

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН/ГОСПОЖО СЪДИЯ,

1. Посочете връзката между пострадалото лице и извършителя на насилието:

(Посочва се връзката, в която са били или са пострадалия и извършителя – родствена, семейна, съжителство на семейни начала или интимна)

……..…
……...……
……..……

2. Датата, мястото и начина на извършеното насилие, което е повод за отправяне на молбата за защита

(описва се последния случай на насилие, който е повод за подаване на молба за защита по време, място и начин на извършване)

……..…
……...……
……..…….

3. Присъствало ли е дете на акта на насилие, която е повод за подаване на молбата за защита?

(*Ако е присъствало дете - следва да се посочи дали то е родено от връзката на пострадалия и извършителя, дете е на един от тях или не, като се посочват неговите имена и адрес, на който се намира или на който може да бъде открито).*

……
……
……

4. Какви други актове на насилие са осъществени над пострадалото лице, независимо дали във връзка с тях са подавани молби за защита срещу извършителя.

(Описват се миналите актове на насилие, като се посочва време, начини на извършването им и посочете тяхната честота и интензитет. При посочване на времето не се изисква посочване на конкретен момент, а период от време назад от акта, за който се търси защита, доколкото пострадалия има спомен за случилото се)

……
……
……

5. Подавали ли сте друг път жалби срещу извършителя, кога и пред кои институции?

(Посочва се времето, в което са подавани сигналите и институциите, към които те са адресирани)

……
……
……

6.Знаете ли срещу извършителя да има висящи съдебни дела за извършено престъпление или нарушение и ако това Ви е известно пред кой съд те се разглеждат?

……
……
……

7.Има ли извършителят зависимости към алкохол и/или наркотични вещества?

(*Посочва се ако на пострадалия му е известна такава информация)*

……
……
……

8.Има ли извършителят установени психични проблеми?

(*Посочва се ако на пострадалия му е известна такава информация)*

……
……
……

9.Имал ли е извършителят агресивни прояви преди, предишни осъждания, вкл. във връзка с актове на домашно насилие над други лица?

(Посочва се минали прояви на извършителя, за които той вече е санкциониран, свързани с упражнено физическо насилие, отправяни заплахи, следене и др.)

……
……
……

10.Има ли извършителят оръжие вкъщи или има достъп до такова поради професионални и/или други причини?

(*Посочва се ако на пострадалия му е известна такава информация)*

……
……
……

11.Присъствали ли са свидетели на акта на насилие, който е повод за подаване на молбата за защита?

(Ако акта на насилие е осъществен в присъствието на свидетели това следва да се посочи. В случай, че пострадало лице желае те да бъдат призовани за изслушване следва да посочи имената им и адрес за призоваването им. Свидетелите могат да бъдат доведени от пострадалия, като в този случай не е необходимо имената им да се посочват, а само да се отрази, че такива са присъствали на акта на насилие)

……
……
……

12. Има ли други данни и обстоятелства, които да потвърждават думите Ви, че спрямо Вас е осъществен акт на домашно насилие*? (например – счупени вещи, записани съобщения, съобщения на телефон, снимки, писма, документи от извършени медицински прегледи и др.)*

……
……
……
……

13. Какви са настоящото местоживеене, месторабота, училище на детето Ви, обичайните места на които осъществявате социални контакти.[3]

(Посочват се адресите по местоживеене, месторабота, училището и местата за контакти, ако пострадалото лице желае да предостави информация за тях. Тази информация подпомага съдът при индивидуализацията на мерките, но при нежелание тя да стане известна на извършителя, може да не я посочва).

……
……
……

Моля да ми бъде предоставена защита във връзка с осъществен над мен акт на домашно насилие,
с който да наложите на ……
……..
(трите имена на извършителя и ЕГН, ако Ви е известен)
като извършител на домашно насилие следните мерки за защита, предвидени в чл. 5 ЗЗДН, и:

1. да го задължите да се въздържа от извършване на домашно насилие спрямо ……..……
…… занапред;
(посочват се трите имена на пострадалия/пострадалата/пострадалите лица)

2. да го отстраните от съвместно обитаваното жилище, находящо се в гр. ……..……, община…… бул./ ул. ……. № ……..;

3. да му забраните да ……., и да посещава жилището, (ме приближава/ да приближава [i]пострадалото лице/лица) находящо се на адрес: гр…….., община……, бул./ул./,бл., вх…, ап…,
както и месторабо тата, находяща се на адрес: гр…….., община……,
бул./ул./,бл., вх…, ап…, и местата за социални контакти и отдих, които са:
…….,училището/училищата/ЦДГ/ОДГ/СДГ/ ЛДГ/ОДЗ на децата
(посочват се точните адреси)
…..……..……
……....,
(посочват се наименованията на съответните учебни или детски заведения)
находящо/находящи се на ……..……..... за срок от ……;
(посочват се точните им адреси) (посочва се желания срок - от 3-18 месеца)[ii]

4. да му забраните да осъществява контакт с мен / с пострадалото лице/лица под каквато и да е форма, вкл. по телефон, чрез електронна или обикновена поща и факс, както и

[3] Молителят не е задължен да отговаря на въпросите в молбата, но отговорите им могат да подпомогнат дейността на съда по предоставяне на защита.

чрез всякакви други средства и системи за комуникация за срок от ……;

(посочва се желания срок - от 3-18 месеца)

5. да го задължите да посещава специализирани програми за преодоляване на агресията и справяне с гнева, които са видни от осъществените от него актове на насилие.

МОЛЯ, да предупредите ……

…….

(трите имена на извършителя и ЕГН, ако Ви е известен)

че при неизпълнение на заповед за незабавна защита, на основание чл. 21, ал. 3 ЗЗДН ще бъде задържан от органите на МВР, ще бъдат уведомени органите на прокуратурата, и че неизпълнението на заповед за защита от домашно насилие е престъпление от общ характер по чл. 296, ал. 1, пр. трето от Наказателния кодекс.

МОЛЯ, също така със заповедта за незабавна защита да определите и следните мерки за защита по чл. 5 по отношение на ……

……

(посочват се трите имена и ЕГН на пострадалото лице и другите лица, за които се иска защита – деца, братя, сестри, майки и т.н.)

като пострадало лице/а и децата, като:

1. да определите временно местоживеенето на ……

(посочват се трите имена и ЕГН на детето/децата)

при пострадалия родител, при условия и за срок, определени от съда;

2. да насочите ……

(посочват се имената на молителя, ако е пострадалото лице и имената на друго/и лице/а, ако молителят не е самото пострадало лице)

към специализирани услуги за защита, помощ и подкрепа или програми за възстановяване;

3. да насочите пострадалите деца

(посочват се трите имена и ЕГН на детето/децата)

към специализирани услуги за защита, помощ и подкрепа на деца, жертви или свидетели на насилие.

Моля на онование чл. 18 от ЗЗДН да издадете заповед за незабавна защита за …….....

(посочват се имената на молителя, когато той/тя е пострадалото лице, или имената на пострадалото лице /лица и/или децата му)

Тъй като има пряка, непосредствена или последваща опасност и се страхувам за здравето и живота ……

(си/им)

Доказателства:

Прилагам и моля да приемете като доказателства:

1. Декларация по чл. 9, ал. 3 от ЗЗДН (когато се подава от пострадалото лице)[4]

2. Съдебномедицинско удостоверение/медицинско свидетелство/

3. Лист за преглед на пациент

4. Други доказателства[5]

С уважение:

(подпис)

[4] Подаването на декларация по чл. 9, ал. 3 ЗЗДН не е условия за редовност на молбата за защита.
[5] Изброяването е примерно, като молителя може да представи посочените или други доказателства, установяващи акта на насилие.

Прилжение № 3

Д Е К Л А Р А Ц И Я
ЗА ИЗВЪРШЕНО ДОМАШНО НАСИЛИЕ
по чл. 9, ал. 3 от ЗЗДН

Долуподписаният/ата, …….....
(трите имена на пострадалото от домашно насилие лице)
ЕГН/ЛНЧ/ЛН……., гр……,бул./ул./ж.к
……., №……., вх……., ап…….
с настоящата декларация и на основание чл. 9, ал. 3 от Закона за защита срещу домашно насилие,

ДЕКЛАРИРАМ, че:

спрямо мен беше извършен акт на домашно насилие от лицето
……..……,
(трите имена на извършителя на извършителя на насилието)

с което съм в …….. …….
(посочва се подробно роднинската или друга връзка сред изброените в чл. 3 ЗЗДН),
и което осъществи акт на домашно насилие над мен, подробно описан в молбата, а именно:
……..……..……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……

(описва се дата, час, място, начин на извършване на домашното насилие)

Декларирам, че всичко описано по-горе отговаря на действителността и с оглед верността му се подписвам, като ми е известна отговорността за вписване на неверни данни в настоящата декларация съгласно Наказателния кодекс.

Дата:./…….г. ДЕКЛАРАТОР:……

гр. (с.) ……

Приложение № 4

ДЕКЛАРАЦИЯ

От
…….....ЕГН/ЛНЧ/ЛН…….
……..…..……...
местопребиваване …….....
Дата, година, час …….
Телефон за контакт …….....

ДЕКЛАРИРАМ, ЧЕ:

1. На ……..т. (дата) ..... ми е упражнено домашно насилие от
.....
…….
(трите имена на лицето /място, където е упражнено насилието, документ за констатирано насилие, ако притежавате такъв).

2. Към настоящия момент съм в .....(кризисен център, РПУ на МВР, лечебно заведение, социална институция).

3. Желая да получа безплатна правна консултация.

4. Към момента не разполагам с финансови средства, за да упълномощя адвокат, тъй като съм безработна/безработен, месечният ми доход е .....лева, имам решение на ТЕЛК, здравословното ми състояние е тежко, тъй като имам заболявания....., грижа се за 1, 2, 3 и повече деца, ползвам социална помощ по ППЗСП или целева помощ за отопление, за което прилагам документи от съответните компетентни органи.

5. Известна ми е отговорността по чл. 313 от Наказателния кодекс за деклариране на неверни данни.

6. При служебно установени неверни данни, се задължавам да възстановя, в полза на Националното бюро за правна помощ платеното на адвоката възнаграждение.

7. Изразявам пълното си и информирано съгласие за обработката на личните мои и/или на моите непълнолетни деца данни.

<u>Важно:</u> ***Подчертава се или се попълва актуалното***.

Дата:..... Подпис на лицето/законният представител:

Гр…… ……..

[i] Важно е да посочите конкретно искането си – напр. *„да не ме приближава на по-малко от 200 м.“* Ако ясно обясните в молбата защо се страхувате от последващ акт на насилие и посочите точно колко метра искате да спазва дистанция насилника, ще улесните съда. Например, ако насилникът притежава огнестрелно оръжие или носи със себе си хладно оръжие, това задължително следва да бъде описано в обстоятелствената част, за да станат известни тези факти и на съда и той да ги съобрази, когато взема своето решение.

[ii] Изберете мярката/мерките, които искате да бъде наложена спрямо насилника. Мерките по ал. 1, т. 2 - 5 се налагат за срок от три до 18 месеца при приспадане на срока на действие на мерките при издадена заповед за незабавна защита по чл. 18 и 19.

Следва да знаете, че съдът може да определи по-кратък или по-дълъг от поискания от Вас срок.

Съдът извършва задължителна преценка за налагане на временно определяне на местоживеенето на детето по т. 5, когато пострадалият и извършителят имат дете.